

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 549

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 6 mei 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Hoger onderwijs - Impact vooropleiding op studieresultaten

Vele studenten secundair onderwijs worstelen lange tijd met de vraag welke opleiding ze zullen volgen in het hoger onderwijs. Deze keuze is uiteindelijk niet alleen afhankelijk van de interesses van de student maar ook van de moeilijkheid van de opleidingen. Vooral de relatieve moeilijkheid kan een belangrijke indicator zijn. Om een inschatting te krijgen van de relatieve moeilijkheid kan het opportuun zijn om te kijken hoeveel procent van de studenten komende uit dezelfde vooropleiding slaagt voor een opleiding hoger onderwijs.

1. Kan de minister een overzicht geven sinds het academiejaar 2018-2019 van het aantal studenten dat zich heeft ingeschreven voor een bacheloropleiding hoger onderwijs? Graag per gevolgde opleiding in het laatste jaar secundair onderwijs met een opsplitsing per jaar en per type hoger onderwijs.
2. Kan de minister een overzicht geven sinds het academiejaar 2018-2019 van het aantal ingeschreven studenten dat effectief zijn bachelordiploma behaalde? Zo ja, graag per gevolgde opleiding in het laatste jaar secundair onderwijs met een opsplitsing per jaar en per type hoger onderwijs. Graag ook telkens een vermelding van het percentage ten gevolge van het aantal ingeschreven studenten zodat hieruit de slagingspercentages kunnen worden afgeleid.
3. Kan de minister het overzicht gevraagd in deelvraag 2 verder onderverdelen in het aantal jaren dat nodig was voor het behalen van deze bachelor? Zo ja, graag per gevolgde opleiding in het laatste jaar secundair onderwijs, met een opsplitsing per jaar en per type hoger onderwijs. Ook hier graag een percentage ten opzichte van het aantal ingeschreven studenten.
4. Merkt de minister dat er specifieke opleidingen zijn in het secundair onderwijs met lagere slagingspercentages voor meerdere opleidingen? Zo ja, denkt de minister dat dit te wijten is aan het niveau van de opleiding in het secundair onderwijs of veeleer aan studenten die zich overschatten bij het inschrijven voor die opleiding hoger onderwijs? Zo ja, hoe plant de minister, naast de wijziging van de eindtermen, studenten beter en bewuster te begeleiden in het maken van hun studiekeuze?
5. Wat is de visie van de minister omtrent het aanbieden van voorbereidende cursussen (zoals zomercursussen of voorbereidende trajecten gedurende het jaar) om studenten specifieke competenties bij te brengen? Ziet de minister een mogelijkheid om studenten meer aan te moedigen deze cursussen te volgen, zeker indien ze uit een bepaalde opleiding komen waar een andere focus lag?

**Vlaams
Parlement**

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 549 van 6 mei 2022

van **BRECHT WARNEZ**

Noot vooraf

De opgevraagde gegevens uit het Datawarehouse hebben betrekking op leerlingen die **rechtstreeks doorstroomden naar het HO**. De studenten schreven zich dus in voor een bacheloropleiding (academisch of professioneel) in het academiejaar onmiddellijk volgend op het schooljaar van afstuderen in het SO.

De **participatiegraad** wordt berekend door de verhouding te nemen van het aantal afgestudeerden in het SO (noemer) en het aantal doorstromers naar een academische of professionele bachelor (teller). Met betrekking tot de participatiegraad wordt er gekeken naar alle leerlingen die afstudeerden in het SO in de schooljaren 2017-2018, 2018-2019 en 2019-2020. De groep wordt samen bekeken en niet afzonderlijk per jaar, zoals dit ook gebeurt in de cijfers vrijgegeven in de [Onderwijskiezer](#). De belangrijkste reden om dit te doen is om fluctuaties in participatiegraad te vermijden. Vele richtingen uit het ASO, BSO, KSO en TSO hebben op jaarlijkse basis een klein aantal studenten. Kleine wijzigingen in het aantal studenten dat al dan niet participeert in het HO kan daardoor leiden tot relatief grote verschillen in participatiegraad. Voor de opleidingen SO met veel leerlingen zijn de jaarlijkse verschillen dan weer relatief klein waardoor het verschil met de samengetrokken participatiegraad verwaarloosbaar klein is.

Slaagkansen worden berekend door de verhouding te nemen van het aantal studenten dat een diploma behaalde in een academische of professionele bachelor (teller) en het aantal studenten dat doorstroomde naar een respectievelijk academische of professionele bachelor (deler). Slaagkansen en de tijd tot het behalen van een diploma zijn berekend op de studenten die instroomden in het HO in het academiejaar 2018-2019 – en dus afstudeerden in het SO in het schooljaar 2017-2018. Instromers uit andere academiejaren worden niet mee opgenomen in de berekeningen van slaagkansen. Gezien het laatste academiejaar waarvoor gevalideerde gegevens beschikbaar zijn het academiejaar 2020-2021 is, kunnen we voor deze andere academiejaren geen slaagkansen en tijd tot behalen van een diploma berekenen. Zij hebben immers nog geen drie jaar de tijd gehad om een bachelordiploma te behalen. Voor de instromers in het academiejaar 2018-2019 is het niet mogelijk om te berekenen of zij een diploma behalen met één of meer jaren vertraging. Omdat de geobserveerde tijdsperiode drie jaar is, kunnen we enkel weergeven hoeveel studenten binnen de vooropgestelde termijn van 3 jaar hun diploma behaalden en hoeveel studenten (nog) geen diploma behaalden.

1. In het tabblad 'Participatie' vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger de tabel terug die per opleiding uit het SO weergeeft hoeveel afgestudeerden er waren tussen de schooljaren 2017-2018 en 2019-2020 en hoeveel er daarvan doorstroomden naar het HO tussen de academiejaren 2018-2019 en 2020-2022.

Tussen de academiejaren 2018-2019 en 2020-2021 stroomden ongeveer 125.000 leerlingen rechtstreeks door van het SO naar het HO. Dit komt neer op een participatiegraad van 76%, 36% in een academische bachelor en 40% in een professionele bachelor. Er zijn wel belangrijke verschillen tussen de onderwijsvormen. Uit ASO stroomt 95% door naar het HO. Er is binnen deze groep ook een duidelijke voorkeur voor academische bacheloropleidingen, 70% tegenover 25% instroom in

professionele bacheloropleidingen. Uit BSO stroomt 24% door naar het HO, bijna uitsluitend naar de professionele bacheloropleidingen (23%). Uit KSO stroomt 83% door naar het HO, 46% naar een academische opleiding en 37% naar een professionele opleiding. Tot slot stroomt 80% uit het TSO door naar het HO, veelal naar een professionele opleiding (68%), in mindere mate naar een academische opleiding (12%).

Er zijn belangrijke verschillen in participatiegraad tussen de verschillende opleidingen in een onderwijsvorm. In het ASO varieert de algehele participatiegraad tussen 52% (Yeshiva) en 100% (Wiskunde-topsport). Bepaalde opleidingen kennen een duidelijke doorstroom naar academische bacheloropleidingen – bv. Latijn-Wiskunde (92%), Grieks-Wiskunde (90%) en Wiskunde-Topsport (90%) – terwijl andere een grotere doorstroom kennen naar professionele opleidingen – bv. Moderne talen-Topsport (53%) en Yeshiva (46%). In het BSO varieert de algehele participatiegraad tussen 2% (Tuinaanlegger-groenbeheerder dual) en 84% (Naamloos leerjaar). De doorstroom is bovenal naar professionele bacheloropleidingen. In het KSO varieert de participatiegraad tussen 28% (Ballet) en 91% (Architecturale vorming). Afgestudeerden SO uit bepaalde opleidingen zoals Architecturale vorming stromen in grotere mate door naar academische opleidingen terwijl andere opleidingen zoals Architecturale en binnenhuiskunst een sterkere doorstroom kennen naar professionele opleidingen. In het TSO varieert de participatiegraad tussen 100% (Textielproductietechnieken) en 9% (Vliegtuigtechnieken). Door de band genomen stromen TSO-afgestudeerden vaker door naar professionele opleidingen dan academische opleidingen, maar een aantal opleidingen zoals Industriële Wetenschappen kent een sterke doorstroom naar academische opleidingen (75%).

2. In het tabblad 'Diploma behaald' vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger de cijfers omtrent het aantal doorstromers in een academische of professionele bacheloropleiding dat respectievelijk een academisch of professioneel bachelordiploma behaalde en (nog) niet behaalde, zowel in absolute als relatieve aantallen. Het betreft studenten uit het academiejaar 2018-2019 en derhalve betreft het enkel studenten die binnen de vooropgestelde studieduur van 3 jaar het diploma behaalden. Studenten die het diploma nog moeten behalen (met vertraging) zijn nog opgenomen onder de studenten die het 'diploma (nog) niet behaalden'.

Over de gehele studentengroep van rechtstreekse doorstromers heen (ongeveer 42.000 studenten), behaalt ongeveer 13.000 een academisch of professioneel bachelordiploma binnen de vooropgestelde studieduur van 3 jaar. Met andere woorden, bijna een derde (32%) van de studenten behaalt een bachelordiploma binnen de vooropgestelde studieduur. Er zijn belangrijke verschillen tussen de onderwijsvormen. Onder ASO-studenten behaalt 40% een diploma binnen 3 jaar, onder KSO-studenten 28%, onder TSO-studenten 25% en onder BSO-studenten 8%.

3. Momenteel is het nog niet mogelijk om de cijfers met betrekking tot studieduur verder uit te diepen dan in het antwoord op vraag 2. De laatste gevalideerde gegevens uit het Datawarehouse dateren van het academiejaar 2020-2021, met andere woorden 3 jaar na de eerste inschrijving in het academiejaar 2018-2019. De studenten die met vertraging hun bachelordiploma zullen behalen zijn dus momenteel nog weergegevens als '(nog) geen diploma behaald' in de tabel in het tabblad 'Diploma behaald'.
4. Het vaststellen van opleidingen met lagere slagingspercentages is in zekere mate arbitrair. Om toch een zeker overzicht te bieden, werden in het tabblad 'Diploma behaald' SO opleidingen waarvoor het aandeel gediplomeerden lager is in zowel academische als professionele opleidingen dan het algemeen gemiddelde voor de onderwijsvorm in groen aangeduid.

Het al dan niet succesvol zijn in het HO kan moeilijk aan 1 welbepaalde factor worden toegeschreven. Niet enkel de vooropleiding en de startcompetenties van een student zijn bepalend, ook motivatie en inzet spelen een rol. Een goede studiekeuze is inderdaad ook een belangrijke factor.

Eén van de doelen van de modernisering van het secundair onderwijs is om een goede keuzebegeleiding en geïnformeerde studiekeuze mogelijk te maken. Met de nieuwe indeling van het studieaanbod van de tweede en derde graad, in combinatie met de inhoudelijke vernieuwing via de nieuwe onderwijsdoelen, wordt de finaliteit van elke studierichting scherp gesteld. Zo is het voor leerlingen en ouders duidelijk waarop een studierichting voorbereidt: doorstromen naar het hoger onderwijs, naar de arbeidsmarkt of naar beide.

De begeleiding van de overgang van secundair onderwijs naar hoger onderwijs wordt ook vormgegeven binnen de viertrapsraket: het advies van de klassenraad dat als richtlijn kan dienen bij de studiekeuze, het breder uitrollen van de exploratie-tool Columbus, de starttoetsen voor bepaalde bacheloropleidingen om benodigde competenties in kaart te brengen en deze bij te spijkeren indien nodig, en een snelle heroriëntatie in het hoger onderwijs.

5. Ik ben een grote voorstander van initiatieven die door de instellingen worden genomen om studenten voor of tijdens het academiejaar de kans te geven zich bij te spijkeren voor bepaalde competenties. Zij zijn het best geplaatst om te bepalen welke competenties nodig zijn om de opleiding tot een goed einde te brengen en hoe ze studenten kunnen bijspijkeren. Ze bieden ook een mooi alternatief voor de privé-initiatieven die vaak handenvol geld kosten.

In het voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, wordt aan de resultaten op de starttoetsen verplichte remediëring gekoppeld. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat alle studenten gevat worden die nood hebben aan het bijwerken van de nodige startcompetenties, dat deze studenten extra ondersteuning krijgen en er een betere studievoortgang wordt bewerkstelligd van bij het begin.

BIJLAGE

[Participatiegraad leerlingen SO in HO en behaalde diploma's](#)